

Sprawozdanie z działalności Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych za rok 2012

1. Informacje ogólne

W szóstym roku działalności CARS podejmował różne rodzaje aktywności, przewidziane w dokumentach założycielskich Centrum. W roku 2012 po raz pierwszy przyznana została Nagroda CARS za wybitne publikacje z zakresu prawnych i ekonomicznych aspektów ochrony konkurencji. Laureatem „Nagrody CARS 2012”, ufundowanej przez PKO BP, został prof. dr hab. Marek Szydło (Uniwersytet Wrocławski).

W roku 2012 CARS rozpoczął wydawanie nowego periodyku – „internetowego Kwartalnika Antymonopolowo-Regulacyjnego” (iKAR); obok niego ukazały się dwa numery „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies” [numer specjalny YARS 2012, vol. 5(6) oraz numer regularny YARS, 2012, vol. 5(7)]. Ponadto opublikowana została kolejna monografia w serii Podręczniki i Monografie Antymonopolowe i Regulacyjne.

W 2012 r. odbyły się również dwa spotkania Otwartego Seminarium Doktoranckiego.

W minionym roku CARS był organizatorem dwóch seminariów naukowych oraz współorganizatorem (wraz z INP PAN) konferencji naukowej.

CARS uczestniczył w konsultacjach prac UOKiK nad projektem nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak również w konsultacjach unijnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych spod zakazu antykonkurencyjnej pomocy państwa.

2. Otwarte Seminarium Doktoranckie (OSD)

2.1. Kontrola sądowa decyzji Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej

Czternaste spotkanie OSD odbyło się w dniu 18 września 2012 r. W roli prelegenta wystąpił Mateusz Chołodecki, doktorant z WPiA UAM, natomiast komentarz do wystąpienia głównego wygłosił prof. dr hab. Stanisław Piątek (WZ UW). Zasadniczym referowanym zagadnieniem była dwubiegunowość modeli kontroli sądowej decyzji wydawanych przez Prezesa UKE (kontrola wykonywana przez sądy administracyjne i przez SOKiK). Prelegent wskazał na podstawy prawne obydwu trybów kontroli, podobieństwa i różnice między nimi, a także wynikające z tych różnic skutki. Ponadto przez pryzmat trybu kontroli sądowej analizowane były różne rodzaje decyzji wydawanych przez organ regulacyjny.

2.2. Program łagodzenia kar pieniężnych jako instrument zwalczania porozumień ograniczających konkurencji w polskim systemie prawa ochrony konkurencji

Piętnaste spotkanie OSD, które odbyło się w dniu 10 października 2012 r., poświęcone było problemowi funkcjonowania programu łagodzenia kar pieniężnych (*leniency*) w polskim systemie ochrony konkurencji. Wyniki swoich badań w tym zakresie prezentował dr Bartosz Turno z kancelarii WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr. Prelegent przedstawił założenia stworzonego

przez siebie optymalnego programu łagodzenia kar, jaki mógłby znaleźć zastosowanie w Polsce. Poszczególne elementy tego modelu zdefiniowane zostały w sferze normatywnej, praktyki stosowania *leniency*, jak również polityki antymonopolowej. Istotną część rozważań nad postulowanym modelem polskiego programu *leniency* stanowiła krytyka dotychczasowego funkcjonowania tej instytucji w ochronie konkurencji.

3. Publikacje

3.1. Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies (YARS)

W kwietniu 2012 r. ukazał się numer specjalny YARS [vol. 5(6)], a w grudniu 2012 r. – numer regularny YARS [vol. 5(7)]. Numer specjalny dotyczył problematyki ochrony praw przedsiębiorców w postępowaniu antymonopolowym przed polskim i unijnym organem ochrony konkurencji. W periodyku znalazły się artykułowe wersje dwunastu referatów zaprezentowanych na konferencji organizowanej w kwietniu 2012 r. przez Instytut Nauk Prawnych PAN i CARS. Ponadto, numer ten zawierał dwie glosy (w tym jedną do decyzji Prezesa UOKiK zakazującej koncentracji), recenzję książki i wykaz bibliograficzny polskich publikacji dotyczących procedury antymonopolowej.

Numer regularny YARS po raz pierwszy zawierał artykuły przygotowane nie tylko przez polskich autorów, lecz także przez specjalistów prawa ochrony konkurencji z innych państw Europy Środkowej (Chorwacja, Słowacja). Numer 5(7) periodyku zawiera sześć artykułów, siedem przeglądów legislacyjnych i orzeczniczych w obszarze prawa ochrony konkurencji i regulacji sektorowej (w tym obszerny przegląd orzecznictwa unijnego w sprawach konkurencji), trzy glosy i trzy recenzje książek, raport roczny CARS za 2011 r. i bibliografię polskich publikacji z obszaru prawa antymonopolowego i regulacji.

3.2. internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny

W 2012 roku CARS rozpoczął wydawanie czasopisma dostępnego online na stronie www.ikar.wz.uw.edu.pl. Podstawową (referencyjną) wersją czasopisma jest wersja elektroniczna, egzemplarze papierowe pełnią jedynie rolę marketingową. iKAR jest otwarty na publikacje prawnicze i ekonomiczne oraz leżące na pograniczu tych dyscyplin i nauk o zarządzaniu czy nawet nauk technicznych. Dwa podstawowe obszary tematyczne publikacji stanowią: (1) ochrona konkurencji (w tym praktyki ograniczające konkurencję i kontrola koncentracji) oraz (2) regulacje sektorowe. Ten drugi obszar został początkowo ograniczony tylko do sektorów infrastrukturalnych; wraz z rozwojem pisma będzie on mógł obejmować także wszelkie inne sektory szczególne (jak usługi audiowizualne czy usługi finansowe) lub dziedziny pokrewne (np. pomoc państwa, ochronę konsumentów, relacje między ochroną konkurencji a PWI). iKAR publikuje zarówno artykuły naukowe, jak i inne mniejsze formy (glosy, omówienia wyroków, recenzje, omówienia książek) nie tylko na tematy polskie, ale także mające wymiar unijny lub globalny.

W 2012 r. opublikowanych zostało sześć numerów iKAR, dwa z nich [nr 5(1) i 6(1)] są w całości poświęcone telekomunikacji.

3.3. „Zgody szczególne w prawie kontroli koncentracji” (ISBN: 978-83-61276-99-9)

Kolejna (dziesiąta) monografia z serii wydawniczej „Podręczniki i Monografie” CARS autorstwa prof. Tadeusza Skoczego poświęcona jest praktycznie najważniejszemu elementowi prewencyjnej kontroli koncentracji – materialno- i formalnoprawnym podstawom udzielania zgód

szczególnych na dokonanie koncentracji. U podstaw pracy leży teoretyczna koncepcja zgód szczególnych, dla których wydania nie wystarczy stwierdzenie, że zamiar koncentracji nie prowadzi do istotnego ograniczenia konkurencji (jak w sytuacji zgody zwykłej) lub które muszą być wydane, mimo że zamierzona koncentracja do istotnego ograniczenia konkurencji prowadzi i powinna zostać zakazana. Przedmiotem analiz autora są trzy rodzaje zgód szczególnych: zgody wyjątkowe, wydawane wówczas, gdy zakaz dokonania koncentracji jest niedopuszczalny z uwagi na to, że istotne ograniczenie konkurencji miałyby miejsce nawet wtedy, gdyby powodująca je koncentracja została zakazana; zgody nadzwyczajne na dokonanie koncentracji antykonkurencyjnych na podstawie innego interesu publicznego niż ochrona konkurencji; zgody warunkowe, wydawane dla uniknięcia zakazu dokonania zamierzonej koncentracji w sytuacji, w której strony dokonają takiej jej modyfikacji, która eliminuje potencjalną szkodę dla konkurencji. Autor dowodzi, że zgody takie powinny mieć pierwszeństwo przed wydawaniem zakazów dokonania koncentracji.

4. Konferencje i seminaria

4.1. Prawa przedsiębiorcy w postępowaniu antymonopolowym

Konferencja, która odbyła się w dniu 23 kwietnia 2012 r., była współorganizowana przez Instytut Nauk Prawnych PAN i CARS, a finansowana ze środków programu Fundacji na rzecz Nauki Polskiej – Pomost/Powroty/2010-1/1/NQC.

Konferencja miała na celu podjęcie dyskusji nad prawami przedsiębiorcy w postępowaniach antymonopolowych prowadzonych na poziomie krajowym i unijnym. Wśród problemów dyskutowanych w czasie konferencji znalazły się: charakter prawny postępowania antymonopolowego, stosowanie w sprawach antymonopolowych Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka, poszczególne uprawnienia i gwarancje służące przedsiębiorcy w toku postępowania antymonopolowego (dostęp do akt, prawo do wysłuchania itp.), sądowa kontrola decyzji wydawanych przez organy antymonopolowe jako instrument wypracowywania standardów działania organu ochrony konkurencji.

Artykuły bazujące na referatach przedstawionych w czasie konferencji opublikowane zostały w YARS 2012, vol. 5(6) [por. pkt 3.1. powyżej].

4.2. Bezpieczeństwo i efektywność funkcjonowania portów lotniczych

Seminarium współorganizowane przez CARS i Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze” (PPL) odbyło się w dniu 24 maja 2012 r. Stanowiło ono platformę dla prezentacji wyników projektu badawczego pt. *Usługi portów lotniczych w Unii Europejskiej i Polsce II – wybrane zagadnienia*, opublikowanych w książce pod tym samym tytułem, wydanej w 2011 r. w serii „Podręczniki i Monografie” CARS. Jako prelegenci wystąpili pracownicy naukowcy Wydziału Zarządzania UW, prof. dr hab. Anna Fornalczyk (Politechnika Łódzka), Krzysztof Banaszek (Prezes PAŻP) oraz Filip Czernicki (Kierownik Zespołu Analiz i Projektów w Biurze Nadzoru Właścicielskiego PPL). Wystąpienia dotyczyły bezpieczeństwa żeglugi powietrznej, kontroli osobistej na lotniskach, budowy strategii biznesowej portów lotniczych, konkurencji na rynkach związanych z funkcjonowaniem portów lotniczych; zaprezentowana została również analiza benchmarkingowa wybranych portów lotniczych na terenie UE.

4.3. Model kontroli sądowej w sprawach ochrony konkurencji i regulacji

Konferencja zorganizowana przez CARS w dniu 4 lipca 2012 r. zgromadziła przedstawicieli nauki i praktyków zainteresowanych problematyką kontroli sądowej decyzji wydawanych przez Prezesa UOKiK i organy regulacyjne. W konferencji w charakterze panelistów udział wzięli prof. Zbigniew Kmiecik, sędzia NSA, prof. Stanisław Piątek z Katedry Prawnych Problemów Administracji i Zarządzania WZ UW, prof. Tadeusz Skoczny (Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych UW), prof. Karol Weitz (członek Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego) oraz prof. Andrzej Wróbel, sędzia TK.

Wśród zagadnień omawianych w toku konferencji znalazły się m.in.: wymogi konstytucyjne i konwencyjne kontroli postępowań administracyjnych, sprawowanie pełnej i specjalistycznej kontroli sądowej postępowania administracyjnego w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i regulacji w obecnym modelu, kontrola sądowa postępowania przed Komisją w sprawach konkurencji, kontrola sądowa postępowania w sprawach konkurencji i regulacji z perspektywy sądów administracyjnych i z perspektywy legislacyjnej.

5. Działalność doradcza

W maju 2012 roku CARS przedstawił opinię w sprawie założeń nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konkurentów przedstawionych przez Prezesa UOKiK. Opinię sporządziła Grupa Robocza powołana przez CARS, w której skład weszli przedstawiciele doktryny i praktycy. Opinia obejmuje nie tylko ocenę zmian zaproponowanych przez Prezesa UOKiK, lecz także propozycje zmian pożądaných, ale nie ujętych w założeniach nowelizacji. Opinia została udostępniona na stronie internetowej CARS (http://www.cars.wz.uw.edu.pl/tresc/doradztwo/06/Opinia_GR_CARS-fin.pdf) i stała się przyczynkiem do ożywionej dyskusji na temat nowelizacji prowadzonej na łamach iKAR.

We wrześniu 2012 r. CARS przekazał Komisji dokument odzwierciedlający stanowisko Grupy Roboczej w konsultacjach publicznych Komisji Europejskiej dotyczących wytycznych w sprawie wyłączeń grupowych spod obowiązku zgłaszania pomocy państwa ustanowionego przez art. 108(3) TFUE. Wszystkie uwagi przesłane w toku konsultacji stały się przedmiotem przeglądu rozporządzenia wyłączającego w 2013 r. Stanowisko Grupy Roboczej CARS (pod kierownictwem dr. Ł. Grzejdziaka z Wydziału Prawa i Administracji UŁ) zostało udostępnione na stronie internetowej Centrum (http://www.cars.wz.uw.edu.pl/tresc/doradztwo/07/gber_questionnaire_pl_CARS_final.pdf).

Warszawa, sierpień 2013 r.

Dr Agata Jurkowska-Gomułka

Sekretarz Naukowy CARS